Smärre meddelanden och notiser.

Ännu ett tillägg till Ölands fjärilfauna. — Av studeranden HJALMAR VIRGIN, som i Gärdslösa socken bedrivit fjärilstudier, har jag mottagit en förteckning över därstädes insamlade och till stor del från larver uppfödda fjärilar. Tvivelaktiga arter ha med stor beredvillighet sänts mig till granskning. Följande arter äro ej upptagna i de under senaste åren av WAHLGREN (E. T. 1924, p. 123), NORDSTRÖM (E. T. 1925, p. 79) och BRUNDIN (E. T. 1925, p. 229) meddelade listorna. Ett fåtal av nedanstående arter förskriver sig från andra samlare, i varje fall meddelat inom parentes.

Pergesa elpenor L. — *Zygæna trifolii* ESP. (Riksmus. palæarkt. saml.). — *Philea irrorella* CL. (Riksm. pal. saml.). — *Epicnaptera ilicifolia* L., *Gastropacha quercifolia* L. — *Endromis versicolora* L. — *Drepana lacertinaria* L. — *Eudia pavonia* L. — *Cerura bifida* HB., *Pygæra anastomosis* L. och *curtula* L.

Calocasia coryli L., *Acronycta megacephala* F. — *Rhyacia c-nigrum* L., *cuprea* SCHIFF., *umbrosa* HB., *rubi* VIEW., *Polia contigua* SCHIFF., *pisi* L., *glauca* KLEEM., *Monima gothica* L. (NORDSTRÖM). — *Crino satura* SCHIFF., *Agriopis aprilina* L., *Crypsedra gemmea* TR., *Conistra rubiginea* F., *Amathes helvola* L. — *Euplexia lucipara* L., *Petilampa palustris* HB., *Enargia paleacea* ESP. — *Prothymia viridaria* CL., *Bomolocha fontis* THNBG.

Cidaria miata L., *suffumata* SCHIFF., *sagittata* F., *Eupithecia absinthiata* CL. — *Biston strataria* HUFN., *Gnophos myrtillata* THNBG.

Frithiof Nordström.

Syrphider från Sorsele socken av Lycksele lappmark.

Då i litteraturen uppgifterna från mellersta Lappland beträffande syrphidfaunan äro synnerligen ofullständiga, torde en redogörelse över

fynd av syrphider inom Sorsele socken, ett område på ung. 78 kvmil, i huvudsak tillhörande övre Vindelälvens vattenområde, vara av intresse. Det undersökta området omfattar såväl skogstrakter som fjällbygd. Fyndlokalerna gruppera sig inom skogsområdet nästan uteslutande kring Sorsele by och i fjällområdet kring Ammarnäs by. Nedan anförda lokal »Järnforsen» ligger (i övre barrskogsregionen) vid Vindelälven ett par mil nedanför Ammarnäs, och lokalen Hemfjäll likaledes vid Vindelälven fem mil ovanför Sorsele. Påpekas bör, att skogsområdet är betydligt noggrannare undersökt än fjälltrakterna, i det att undersökningarna på förra stället sträcka sig över längre tid och mera arbete nedlagts på insamlande av material. De undersökningar över syrphider, vilkas viktigare resultat här skola framläggas, påbörjades omkr. 1909 och fortgingo t. o. m. 1921. Det mesta materialet insamlades 1918—21; exemplar av äldre datum tillhöra en samling från tiden 1909—12 (beteckning i texten: 1912), hopbrakt av löjtnant C. B. GAUNITZ, Korsberga. Jämförelser mellan en äldre och en yngre samling med en mellanliggande tid av fem år kunna alltså göras. I fråga om nomenklaturen följer jag i de allra flesta fall LUNDBECK. Förkortningar: S. b. = Sorsele by, S. tr. = Sorseletrakten. Med »fjällen» avses fynd inom socknens fjällområde.

Pipizella virens FBR. 3 ♀♀, 3—14.6.21. S. b. — *Pipiza quadrimaculata* PANZ. 14 ♀♀, 2.6—1.7., 1912—21. S. tr. — *Cnemodon fulvimanus* ZETT. 2 ♀♀, 1.6.21 (D. GAUNITZ). S. b. Av släktet *Chilosia* föreligga fynd av ett stort antal arter, av vilka kunna nämnas: *albitarsis, longula, pagana, chrysocoma*. *Platychirus manicatus* MEIG. 3 ♀♀, 1920—21, S. b., fjällen. — *P. latimanus* WAHLB. ♂, 14.6.21, S. b. — *P. peltatus* MEIG. 5 ♂♂, 9 ♀♀, 19.6—20.8, 1912—21. S. tr. — *P. scutatus* MEIG. Några ♀-ex., av vilka ett par i fråga om färgteckningen avvika i riktning mot föregående art S. b. — *P. albimanus* FBR. ♂ 9 ♀♀, 3.6—5.8, 1919—21. S. tr. — *P. podagratus* ZETT. 2 ♀♀, 19.6—1.7.21. S. tr. — *P. scambus* STAEG. 4 ♂♂ 9 ♀♀, 14.6.—8.7,1912—21. S. tr. — *P. immarginatus* ZETT. 4 ♂♂ 2 ♀♀, 14.6.—6.7. S. tr. Arten förefaller variera betydligt. — *P. fulviventris* MACQ. 2 ♀♀ 1912 och 5.7.21. (C. B. GAUNITZ) S. tr. Ny för Lappland. — *P. clypeatus* MEIG. 5 ♂♂ 17 ♀♀, 14.6.—20.7., 1912—21. S. tr., fjällen. — *P. angustatus* ZETT. Några ♂ ex., av vilka ett par i fråga om färgteckningen visa ovanligt stora likheter med *P. clypeatus*. S. tr. — *Melanostoma mellinum* L. Omkr. 30 ex., varav omkr. ⅓ ♂♂, 27.6.—19.7., 1912—21. S. tr., Järnforsen, fjällen. Det föreliggande materialet visar i fråga om förmörkningen en avgjort starkare melanism bland fjällexemplaren i förhållande till de från skogsbygden, i det att alla på högfjäll tagna ex. äro melanistiska och samtliga melanistiska individer härröra från fjälltrakterna och vidare övriga i fjälltrakterna tagna ex. nästan alla äro åtminstone tämligen starkt förmörkade, medan bland ex. från skogs-

bygden inga melanistiska individ förekomma i samlingen utan endast normalt färgade — tämligen starkt förmörkade. Den motsats mellan fjäll- och Sorsele-ex. i fråga om graden av förmörkning, som min samling synes ådagalägga, torde dock i själva verket till en del vara en skenbar motsats, uppkommen därigenom att vid insamlingen av material i Sorsele de svårbestämbara melanistiska ex. i allm. undvekos, medan i fjällen allt överkomligt togs. Det faktum att nästan alla fjällex. i samlingen äro melanistiska synes dock peka mot det antagandet, att mörkfärgningen i fjällen når en något starkare frekvens och väl också intensitet än i skogstrakter, även fjällen närliggande sådana.

Melanostoma scalare Fbr. Några ♀ ex. S. tr., fjällen. — *Leucozona lucorum* L. ♂ 7 ♀♀, 30.6—14.7., 1912—21. S. tr. Ofta sedd. — *Didea alneti* Fall. 2 ♂♂ 21 ♀♀, slutet av juli och början av augusti, 1912—21. S. tr. — *D. intermedia* Lw. 2 ♂♂ 11 ♀♀, 6.7.—1.8, 1912—21. S. tr., Hemfjäll. Denna art synes variera betydligt, i en del ex. även i fråga om artkaraktärer, och då dessa variationer ofta innebära en blandning av flera arters karaktärer ligger det nära till hands att framkasta det antagandet, att bastarderingar förekomma, eller i varje fall att artgränserna äro mycket svaga. (Detta gäller ex. från såväl Lappland som södra Sverige.) — *Chamæsyrphus scævoides* Fall. 2 ♂♂ 2 ♀♀, 3.7.—21.8. 1912—21. S. b. — *Syrphus tricinctus* Fall. 3 ♀♀ 1912—21. S. b. — *S. venustus* Meig. ♂ 4 ♀♀, 3.7.—1.8., 1918—21. S. tr. fjällen. — *S. tarsatus* Zett. ♂ 6 ♀♀, 2.6.—1.7., 1912—21 S. tr. — *S. lunulatus* Meig. (häri inbegripes *nigricornis* Verr.) 3 ♂♂ 7 ♀♀, 31. 5.—1.8. 1921 S. b. — *S. annulipes* Zett. 2 ♂♂ 5 ♀♀, 10.6.—2.7., 1919—21. S. tr. — *S. torvus* Ost-Sack. ♂ 14.6.21. S. b. — *S. annulatus* Zett. 6 ♂♂ 56 ♀♀, 3.6.—1.8, 1912—21. S. tr., fjällen. I den äldre samlingen 25 ex. Då *S. annulatus* sålunda tydligtvis visat sig ha varit allmän i Sorsele såväl 1909—12 som 1918—21 torde denna, vanligen som sällsynt ansedda art, få betraktas som konstant allmän i Sorsele. — *S. vittiger* Zett. 2 ♂♂ 9 ♀♀, 14.6.—1.8., 1912—21. S. tr. — *S. lineola* Zett. 5 ♂♂ 23 ♀♀, 3.6.—2.8. 1921. S. tr. För kontrollering av en artbestämning tackar jag mycket folkskolläraren herr O. Ringdahl, Hälsingborg. — *S. ribesii* L. 22 ♂♂ 33 ♀♀. (Antalet ♂♂ är möjligen i själva verket något större, då en del *Syrphus* ♂♂, som kanske höra hit, ej kunnat medräknas.) 19.6.—1.9., 1912—21. S. tr., fjällen. — *S. vitripennis* Meig. 2 ♂♂ 10 ♀♀, 25.6.—26.7. 1921. S. tr. Ofta sedd. — *S. latifasciatus* Macq. 3 ♂♂, 1912—21. S. tr. Bakkroppens två första tvärband delade i fläckar hos två av ex., av vilka det ena har även det tredje bakkroppsbandet nästan uppdelat i fläckar. — *S. ochrostoma* Zett. ♀, 20.8.19. S. b. — *S. nitens* Zett. 2 ♀♀, 25.—26.7.21. S. b. — *S. nigritarsis* Zett. har av mig i denna tidskrift tidigare (1925, p. 174) av misstag anförts från Sorsele. — *S. lapponicus* Zett. 11 ♂♂ 29 ♀♀, 25.6.—1.9., 1912—21. S. tr., fjällen. — *S. corollæ* Fbr. ♂ ♀ juli 1921. S. b. — *S. sexma-*

culatus ZETT. 9 ♂♂ 17 ♀♀, 10.6.—2.8., 1912—21. S. tr. Järnforsen, fjällen. — *S. luniger* MEIG. 5 ♂♂ 14 ♀♀, 14.6.—1.8., 1912—21. S. tr., fjällen. — *S. balteatus* DEG. 2 ex. 14.8. och september 1920. S. tr. — *S. cinctellus* ZETT. 5 ♂♂ 8 ♀♀, 25.6.—1.8., 1912—21. S. b. — *S. guttatus* FALL. 2 ♀♀, 26.7.21. S. b. — *S. compositarum* VERR. 4 ♀♀, 29.6.—3.8.21. S. tr. — *S. arcticus* ZETT. 1.8.21. S. b. — *Sphaerophoria menthastri* L. 30 ♂♂ 38 ♀♀, 17.6. — Augusti, 1912—21. S. tr., Järnforsen, fjällen. Varieteterna *philanthus* MEIG. och *dubia* ZETT. förekomma i vardera några ex. — *Bacha elongata* FBR. ♂ ♀, 1912—22. 7.20. S. tr. — *Neoascia floralis* MEIG. ♂ 3 ♀♀ 19.6.—5.7. 1921. S. tr. — *N. dispar* MEIG. ♀ 29.6.21 S. b. — *Hammerschmidtia ferruginea* FALL. 3 ♂♂ 6 ♀♀, 28.6.—16.7., 1918—21, S. tr. — *H. conica* PANZ. 3 ♂♂ 4 ♀♀, 3.6.—26.7., 1918—21. S. b. — *Brachyopa dorsata* ZETT. ♂ 3 ♀♀, 1.6.—14.7. 1918—21. S. b., fjällen. — *Volucella bombylans* L. var. *plumata* MEIG. 7. ♂♂ 7 ♀♀, 30.6.—25.7., 1918—21. S. tr. Allm. — *Eristalis cryptarum* FBR. 9 ♂♂ 15 ♀♀, 1.7.—29.7., 1912—21. S. tr. — *E. anthophorinus* FALL. 4 ♂♂, 29.6.—25.7., 1918—21. S. tr. — *E. intricarius* L. ♂ ♀, 1921, S. tr. — *E. lucorum* MEIG. 2 ♀♀, 9.7.—28.8. 1919. S. b. — *E. tenax* L. 4 ♂♂ 4 ♀♀, 25.6.—25.9., 1919—20, S. b. fjällen. Ses i Sorsele knappast varje år. — *E. arbustorum* L. 40 ♂♂ ♀, 9.7.—22.8., 1918—19., S. b. fjällen. — *E. rupium* FBR. 5 ♂♂ 44 ♀♀, 29.6.—26.8., 1912—21. S. tr. — *E. vitripennis* STROBL. 7 ♂♂ 3 ♀♀, 18.6.—9.7., 1918—21. S. tr. (D. och C. B. GAUNITZ). Ny för Lappland. — *E. nemorum* L. 2 ♀♀, 22.8. 1919—21. S. tr. — *E. horticola* DEG. 20 ♂♂ 4 ♀♀, 29.6.—15.8., 1912—21. S. tr. — *Helophilus lapponicus* WAHLB. ♂ 2 ♀♀, 8.—26.7., 1919—21., S. b., fjällen. — *H. affinis* WAHLB. 9 ♂♂ 11 ♀♀, 27.6.—2.8., 1912—21. S. b. — *H. pendulus* L. 3 ♂♂ 2 ♀♀, 9.—14.7., 1912—21., S. b. — *H. lineatus* FBR. 5 ♂♂ 6 ♀♀, 30.6.—26.7., 19?—21. S. tr. — *Cynorrhina fallax* L. 4 ♂♂ 4 ♀♀, 10.6.—4.7., 1912—21. S. tr. — *Xylota femorata* L. ♀ om. 15.7.25. S. tr. (D. GAUNITZ). — *X. tarda* MEIG. ♀ 14.7.20. S. b. — *X. triangularis* ZETT. ♂ 6 ♀♀, 2.7.—2.8., 1918—21. S. b. — *Syritta pipiens* L. ♂ 5 ♀♀, 3.6.—28.7., 1919—21. S. tr. Ofta sedd. — *Ferdinandea cuprea* SCOP. 3 ♀♀, 10.6.—2.7., 1912—21. S. tr. — *Temnostoma apiforme* FBR. 6 ♂♂ 4 ♀♀, 29.6—29.7., 1912—21. S. tr. — *Cinxia lappona* L. 3 ♂♂ 5 ♀♀, 16.7.—2.8., 1918—21. S. b. — *Cinxia arctica* SCHIRM. 2 ♀♀ 9 och 15.7. 1919. S. b. Denna art, förut funnen av RANGNOW (Lappland 1913) och av RINGDAHL (Abisko 1918), torde efter mitt fynd kunna antas vara utbredd åtminstone inom Lapplands fjälltrakter och skogsområde.

Beschreibung des Weibchens von *Cinxia artica* SCHIRM.

SCHIRMERS auf ein männliches Exemplar gegründete Beschreibung lässt sich, im ganzen genommen, auch auf die weiblichen Individuen anwenden. Es fehlt aber an den Beinen weissgelbliche Färbung indem

dieselben, die schwach geschwärzten Oberschenkel und die schwarzbraunen Tarsen ausgenommen, rotbraun sind. Die Augen sind weit getrennt, die Stirn zwischen den Augen schwarz. Die Oberfläche des Schildchens ist von kurzen, schwarzen Haaren überkleidet, und längs des Randes wie auch an dem Basis trägt es lange, helle Haare. Die Abdominalbänder (drei Paare) sind an ihrer Mitte am schmälsten, was sehr deutlich bei dem zweiten und dritten Paare hervortritt, weniger an dem Ersten. Das fünfte Abdominalsegment oben ganz glänzend. Das Abdomen ist relativ breiter als bei *C. borealis* und *lappona*. — Zwei Weibchen dieser Art habe ich in dem Dorfe Sorsele in Lappland gefunden.

Chrysotoxum fasciolatum DEG. 8 ♂♂ 28 ♀♀, 15.6.—29.7., 1912—21. S. tr. — *C. arcuatum* L. 6 ♂♂ 9 ♀♀, 15.6.—2.8., 1912—21. S. tr., fjällen — *Microdon devius* L. 2 ♂♂ ♀, 21.6—5.7., 1919—21. S. tr.

Ovan beskrivna material, som låter fördela sig på 27 släkten och sammanlagt 76 arter (utom *Chilosia*-arterna) samt omfattar över 900 ex., berättigar knappast till några slutsatser utöver vad som redan sagts. Tretton arter äro funna i fjällen, ingen av dessa saknas i skogsbygden, 30 arter finnas i den äldre samlingen, ingen av dessa saknas i den senare, fullständigare samlingen. Någon förskjutning inom syrphidfaunan eller någon skillnad i artförekomsten inom fjäll- och skogsområdet synes därför knappast bevisad eller ens antaglig. Emellertid gör sig nog en viss olikhet i fråga om individantalet gällande mellan fjäll- och skogsområde, på så sätt att fjälltrakterna oftare visa individfattigdom i förhållande till t. ex. Sorseletrakten, där syrphider liksom många andra flugor — och f. ö. de flesta insekter överhuvud uppträda synnerligen talrikt, märkbart överträffande t. o. m. rätt gynnade lokaler även i södra Sverige. Bland blombesökare torde syrphiderna höra till de allra allmännaste. På en prästkragerik åker vid gården Pansborg i Sorsele kunde t. ex. vid gynnsamt väder ses talrika ex. av *Didea intermedia, Syrphus annulatus, ribesii, vitripennis, lapponicus, luniger, Sphærophoria, Volucella, Eristalis-* och *Helophilus*-arter.

Uppsala, februari 1927. *Sven Gaunitz.*

Coleoptera, funna i gråsparvbo. Under de år jag bodde i Ryssby stationssamhälle i Kronobergs län visade en del inomhus skadeinsekter, trots ivrigt och systematiskt utdödande, en förvånande ihärdighet att återkomma, och de härjade energiskt i såväl herbarier som insektsamlingar. Jag började misstänka att ett oåtkomligt kläckningsställe fanns undandolt, och alla igångsatta undersökningar blevo utan resultat. Vid omläggning av tegeltaket å manbyggnaden passade jag på att komma de förhatliga gråsparvarna, som där hade sina bon, till livs, och redan en hastig granskning av nedtagna bon lät förmoda, att